

ՀԱՊՈՒՄՆԵ ԶԻՅԱՐԵՏԼԵՐԻՆԴԵ ԱՐԱՄԱ ԽԱԿԿԻՆԴԱ ԽԱԿ ՏԵՄԵԼԼԻ ԲԻԼԳԻԼԵՆԴԻՐՄԵ ԿԻՏԱՓՇԻԴԻ

Խուտուկլու վԵ ԽուկուՄԼու ԱիլԵլԵրի Խուկուկ
ԴԵՅԱՆԻՏՄԱ ԴԵՐՆԵԿԼԵՐԻ ԴԵԴԵՐԱՏՅՈՒՆ

1. CEZAEVİNE ZİYARET İÇİN GİDERKEN NELER GETİRMELİYİM?

Kimliğinizi Mutlaka Yanınızda Bulundurmalısınız. Ayrıca Ziyaret Günü Ve Saatiyle İlgili Bilgileri Önceden Cezaevinden Veya Hükümlünün Kendisinden Öğrenmeniz Gerekir. Giysilerinizde Metal Eşyalar Bulundurmamaya Özen Gösterin. Yanınızda Fazla Eşya Getirmemeniz Tavsiye Edilir.

2. ZİYARET GÜNÜ CEZAEVİ GİRİŞİNDE NASIL BİR ARAMA YAPILIR?

 Ziyaretçilere Yönelik Arama, Güvenlik Amacıyla Yapılır. Bu Arama Genellikle Üç Şekilde Olabilir:

1. Dedektörle Kontrol (Kapı Ve El Tipi Dedektörler)
2. Üst Araması (Giysi Üzerinden Elle Kontrol)
3. Gerekli Hallerde Detaylı Fiziksel Arama (Kanuni Sınırlar Dahilinde Ve Rızaya Dayalı Olmalıdır)

3. ÜST ARAMASI NASIL YAPILIR?

Güvenlik Gerekçesiyle Arama Yapılması Yasal Dayanağa Sahiptir. Ancak Arama; Üst Araması, Kişinin Üzerindeki Kıyafetler Çıkarttırılmadan, Giysi Üzerinden Elle Yapılan Fiziksel Kontroldür. Bu Arama, Ziyaretçinin Cezaevine Yasa Dışı Bir Eşya (Örneğin Telefon, İlaç, Kesici Alet Vb.) Sokma İhtimaline Karşı Uygulanır. Ancak Bu Uygulamanın Da Hukuki Ve İnsani Sınırları Vardır.

Hukuka Uygun Üst Araması Şu Şekilde Yapılmalıdır:

- ✓ Aynı Cinsiyetten Görevli Tarafından Yapılır.
- ✓ Kapalı, Yarı Mahrem Bir Alanda Gerçekleştirilir.
- ✓ Elle Giysi Üzerinden Kısa Temaslar İle Yapılır (Cepler, Kemer, Ayakkabı, Elbise Yüzeyi).
- ✓ Sert, Kaba Ve Onur Kırıcı Şekilde Temas Edilmemelidir.
- ✓ Bedene Doğrudan Temas Edecek Şekilde Zorlayıcı Bir Müdahale Yapılmaz.
- ✓ Arama Esnasında Kişi Hakkında Herhangi Bir Aşağılama, Hakaret, Ses Yükseltme Veya Teşhir Yapılmaz.
- ✓ Keyfi, Onur Kırıcı Ve Küçük Düşürücü Olmamalıdır.

Üst Araması Adı Altında Yapılmaması Gerekenler:

- ✗ Kıyafetlerin Çıkarılmasının İstenmesi
- ✗ Fiziksel Baskı, Sert Müdahale
- ✗ Cinsel Mahremiyete Giren Bölgelerde Gereksiz Ve Uzun Temas
- ✗ Aramanın Herkesin Görebileceği Açık Alanlarda Yapılması
- ✗ Onur Kırıcı Veya Aşağılayıcı Söz Ve Davranışlar

4. DETAYLI ARAMA NEDİR?

Detaylı Arama; Kişinin Üstündeki Kıyafetleri Tamamen Veya Kısmen Çıkarmaya Zorlanması Ve Vücudunun Gözle Veya Elle Kontrol Edilmesidir. Bu İşlem, Ciddi Güvenlik Şüphelerinin Bulunduğu Durumlarda Uygulanabilir. Üst Aramasıyla Sonuç Alınamayan, Ciddi Saklama Şüphesinin Bulunduğu Haller Dışında, Böyle Bir Arama Yapılamaz.

5. DETAYLI ARAMA HANGİ ŞARTLARDA YAPILABİLİR?

Detaylı Arama Ziyaretçinin Vücudunun Gözle Veya Elle Kontrol Edilmesini Kapsayan, Son Derece İstisnai Bir Uygulamadır. Bu Tür Bir Arama Her Durumda Uygulanamaz Ve Ancak Aşağıdaki Sıkı Şartlar Altında Yapılabilir:

✓ Detaylı Aramanın Yapılabilmesi İçin Gereken Yasal Ve Etik Şartlar:

- Ciddi Bir Güvenlik Tehdidi Veya Güçlü Şüphe Bulunmalıdır. Örneğin: Cezaevine Uyuşturucu, Silah, Elektronik Cihaz Gibi Yasaklı Madde Sokulacağına Dair Somut Bilgi Veya Emare.
- Üst Aramasıyla Sonuca Ulaşılamayacağı Açıkça Anlaşılmalıdır.
- Diğer Arama Yöntemleri (Dedektör, Üst Araması Vb.) Yeterli Değilse.
- Detaylı Arama, En Son Ve En Zorunlu Yöntem Olarak Görülmelidir. Önce Daha Hafif Tedbirler Denenmelidir.
- Ziyaretçinin Yazılı Rızası Alınmalıdır.
- Kişi Aramayı Kabul Etmediğinde, Bu Gerekçeyle Açık Görüş Engellenebilir; Ancak Zorla Yapılması Özel Şartlara Bağlıdır Ve Ağır Hak İhlali Doğurabilir.
- Aynı Cinsiyetten İki Görevli Tarafından, Kapalı Ve Özel Bir Alanda Yapılmalıdır.
- Mahremiyet, Saygı Ve Güvenlik Birlikte Gözetilmelidir.
- Aramanın Tamamı Adli Veya İdari Detaylı Kayıt Altına Alınmalı, Tutanak Tutulmalıdır. Ziyaretçiye De Kopyası Verilmelidir.
- Mahremiyetin Korunması Zorunludur. Arama Odasında Kamera Kaydı Yapılamaz, Başkaları Bulunamaz. Mahremiyetin Korunması Temel Haktır.

⊘ Detaylı Aramada Kesinlikle Yapılmaması Gerekenler:

- Rastgele Veya Keyfi Gerekçelerle Yapılması
- Kişinin Onurunu Zedeleyici, Aşağılayıcı Tarzda Uygulanması
- Zorla Soyulmaya Zorlama, Tehdit Veya Hakaret
- Aramanın Başkalarının Görebileceği Ortamda Yapılması
- Çocukların, Hamilelerin Ya Da Ruhsal-Fiziksel Engeli Olan Bireylerin Özel Durumu Göz Önüne Alınmadan Yapılması

⚠ Önemli: AİHM Ve Anayasa Mahkemesi Kararlarına Göre; Mahremiyet Ve İnsan Onurunu İhlal Eden Çıplak Aramalar, İşkence Ve Kötü Muamele Yasağı Kapsamında Ağır Hak İhlali Sayılabilir.

6. HUKUKA AYKIRI DETAYLI ARAMA ÖRNEKLERİ

- ❌ Somut Neden Gösterilmeden Yapılan Aramalar
- ❌ Kıyafetlerin Zorla Çıkarılması
- ❌ Çıplak Arama Veya Buna Yakın Uygulamalar (İç Çamaşır Sıyırma, Başörtüsü Çıkarma, Mahrem Bölgelere Elle Temas)
- ❌ Kadın Ziyaretçilere Yönelik Başörtüsü Çıkarma, Saç Tokasını Dahi Kontrol Etme
- ❌ Kemer Bölgesinin Genişletilerek Genital Bölgeye Yakın Yerlerin Elle Aranması
- ❌ Çocukların Dahi Benzer Arama Prosedürlerine Tabi Tutulması
- ❌ Kadınların Bu İşlemler Sırasında Bedenlerine Temas Edilmesi
- ❌ İç Çamaşırların Sıyırılması Ya Da Sarkıtılarak Elle Kontrol Yapılması
- ❌ Aramaların Sistematik Biçimde Uygulanması Ve Süreklilik Kazanması
- ❌ Ziyaretçinin Rızası Olmaksızın Ve Gerekli Bilgilendirme Yapılmadan Yapılması
- ❌ Kadın Ve Çocukların Psikolojik Olarak Etkilenmesine Yol Açan Yoğun Aramalar
- ❌ Kamera Kaydıyla Veya Başkalarının Göreceği Şekilde Yapılan Aramalar
- ❌ Hakaret, Tehdit, Psikolojik Baskı
- ❌ Erkek Görevlinin Kadına Arama Yapması
- ❌ Aramanın Çocuğun Veya Başka Birinin Gözü Önünde Yapılması

7. DETAYLI ARAMANIN HUKUKA AYKIRI OLDUĞUNU DÜŞÜNÜYORSANIZ NE YAPMALISINIZ?

Detaylı Arama, Kişilik Haklarına Doğrudan Müdahale Eden, Son Derece İstisnai Bir Uygulamadır. Bu Uygulamanın Sınırları Yasalarla Çizilmiştir Ve Cezaevi Personeli Bu Sınırların Dışına Çıkamaz. Onur Kırıcı, Küçük Düşürücü, Keyfi Her Uygulama Bir Hak İhlalidir.

 Tutanak Tutulmasını Talep Edin.

 Görevli Memurun Adı Ve Sicil Numarasını İsteyin.

 Savcılığa Suç Duyurusunda Bulunabilirsiniz.

 Avukatınıza Bilgi Verin.

 Barolar, ÖHD, TUHAY-DER Veya İHD Urfa Şubesine Başvuruda Bulunun.

 Türkiye İnsan Hakları Ve Eşitlik Kurumu'na (TİHEK) Başvurabilirsiniz.

 Kamu Denetçiliği Kurumu'na (KDK) Şikâyetle Bulunabilirsiniz.

8. ÇIPLAK ARAMA YAPILABİLİR Mİ?

Ulusal Ve Uluslararası Mevzuata Göre Çıplak Arama Yapılamaz.

9. ARAMA SIRASINDA MAHREMİYET NASIL KORUNUR?

Aramalar, Aynı Cinsiyetten Görevliler Tarafından Yapılır Ve Mahremiyete Azami Özen Gösterilir. Detaylı Arama Gerekliyorsa, Bu İşlem Özel Bir Alanda Ve Uygun Koşullarda Gerçekleştirilir. Çocuklar İçin Aramalar, Ebeveyn Gözetiminde Yapılır.

10.ÇOCUKLARLA ZİYARETLERDE ARAMA NASIL YAPILIR?

Çocuklar Da Güvenlik Nedeniyle Aranabilir, Ancak Bu İşlem Yaşlarına Uygun Şekilde Ve Ebeveynlerinin Gözetiminde Yapılır. Görevliler, Çocukların Psikolojik Durumuna Dikkat Eder Ve Aramayı Mümkün Olduğunca Hızlı Ve Nazik Bir Şekilde Tamamlar.

11.ÇOCUKLAR DETAYLI ARAMAYA TABİ TUTULABİLİR Mİ?

Çocuklara Yönelik Detaylı Arama, İstisnasız Şekilde Yasaktır. Çocuğun Güvenliği Başka Yöntemlerle Sağlanmalıdır.

12.ARAMAYI REDDEDERSEM NE OLUR?

Aramayı Reddetmeniz Durumunda Görüş İzni Verilmeyebilir. Yine De Bu, Aramanın Zorla Yapılmasını Hukuken Meşru Kılmaz. Aramanın Hukuka Aykırı Olduğunu Düşünüyorsanız Bunu Tutanak Altına Aldırma Ve Sonrasında Hukuki Yollarla Şikayet Etme Hakkınız Vardır.

13.ARAMA SIRASINDA KÖTÜ MUAMELEYE KARŞILAŞIRSAM NE YAPMALIYIM?

✦ Şunları Yapabilirsiniz:

👮 Olay Anında Görevli Personelin Adını Ve Sicil Numarasını Öğrenin.

📄 Hemen Tutanak Tutulmasını İsteyin.

⚖️ Avukatınıza Bilgi Verin.

🏛️ Avukatınız Yoksa Baro, ÖHD, İHD Gibi Kurumlara Başvuruda Bulununuz.

🚓 Savcılığa Suç Duyurusunda Bulunuz.

🏛️ Cezaevi Yönetimine Ve Adalet Bakanlığı'na Şikayet Dilekçesi Verin.

🇹🇷 Türkiye İnsan Hakları Ve Eşitlik Kurumu'na (TİHEK) Veya Kamu Denetçiliği Kurumu'na (KDK) Başvurun.

14.ARAMA GEREKÇESİ BANA AÇIKÇA BİLDİRİLMEK ZORUNDA MI?

Cezaevi İdaresi, Arama Uygulamasını Gerekçesiyle Birlikte Ziyaretçiye Açıklamakla Yükümlüdür. Keyfi Uygulamalar Hukuka Aykırıdır.

15.HAMİLELER, YAŞLILAR VEYA ENGELLİLERE ARAMA YAPILIR MI?

Bu Durumlarda Makul Kolaylık Sağlanmalıdır. Hamile, Yaşlı Veya Engelli Bireylerin İnsan Onuruna Saygılı Bir Biçimde Ve Gerekmedikçe Fiziksel Temastan Kaçınılarak Aranması Gerekir.

16.ZİYARET SAATİNDE UZUN BEKLETİLMEM NORMAL Mİ?

Ziyaretçilerin Uzun Süre Bekletilmesi, İdarenin Ağır İşlemesi Durumunda Zaman Zaman Yaşanabilir. Ancak Sistematiik Hale Gelmiş Bekletmeler, Başvuru Konusu Yapılabilir.

17.ARAMA SONRASI EŞYAMA VEYA GİYSİME ZARAR VERİLİRSE NE YAPMALIYIM?

Hemen Tutanak Tutulmasını İsteyin. Delil Olarak Eşyayı Muhafaza Edin Ve Gerekirse Fotoğraf Çekin. İlgili Personel Hakkında İdari Ve Adli Şikâyetle Bulunabilirsiniz.

18.ARAMA SIRASINDA KAMERA KAYDI YAPILIR MI?

Ortak Alanlarda Güvenlik Kameraları Bulunabilir Ancak Detaylı Arama Gibi Özel Uygulamaların Kamera Kaydına Alınması Yasaktır. Mahremiyetin Korunması Zorunludur.

19.ARAMA SIRASINDA ÇOCUĞUM YANIMDA OLURSA NE OLUR?

Çocukların Yanında Onur Kırıcı Veya Mahremiyeti İhlal Edici Uygulamalar Yapılmamalıdır. Çocuğun Psikolojik Sağlığını Gözeten Uygulamalar Esas Alınmalıdır.

20.HUKUKA AYKIRI ARAMALAR İÇİN BAŞVURABİLECEĞİM KURUMLAR HANGİLERİDİR?

Şikayetlerinizi Şu Yerlere Yapabilirsiniz:

1. Savcılık (Ceza Soruşturması İçin)
2. Cezaevi İdaresi (Disiplin Soruşturması İçin)
3. Barolar, Özgürlük İçin Hukukçular Derneği, TUHAY-DER Ve İnsan Hakları Derneğine Hak İhlalleri İçin Başvuru
4. Türkiye İnsan Hakları Ve Eşitlik Kurumu (TİHEK)
5. Kamu Denetçiliği Kurumu (Ombudsmanlık)
6. Adalet Bakanlığı Ceza Ve Tevkifevleri Genel Müdürlüğü

21. KURUMLARIN ADRESLERİ VE İLETİŞİMLERİ:

ÖHD (Özgürlük için Hukukçular Derneği) Genel Merkez

Adres: Taxa Yenişehir, Kolana Liseyê Apartmana Evran, Kat:6/24, Yenişehir / Amed

/ E-posta: info@ozgurlukcuhukukcular.org

Web: <https://www.ozgurlukcuhukukcular.org>

Başvuru Formu: <https://ozgurlukicinhukukcular.org/tr/basvuru-formu>

İHD (İnsan Hakları Derneği)

Adres: Necatibey Cad. No: 82/11-12 (6. Kat) Demirtepe / Ankara

/ Tel: 0312 230 35 67-68-69

E-posta: posta@ihd.org.tr

Web: <https://ihd.org.tr>

Başvuru Formu : <https://ihd.org.tr/basvuru/view.php?id=10381>

Türkiye Barolar Birliği

Adres: Oğuzlar Mah., Av. Özdemir Özok Sk. No:8, 06650 Çankaya / Ankara

/ Tel: +90 312 417 71 00

Web: <https://www.barobirlik.org.tr>

TİHEK (Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurumu)

Adres: Mithatpaşa Cad. No: 52, 06420, Kızılay / Ankara

/ Tel: 0312 422 78 00

Fax: 0312 422 78 99

E-posta: baskanlik@tihek.gov.tr

KEP: tihek@hs01.kep.tr

Web: <https://www.tihek.gov.tr>

Ceza ve Tevkifevleri Genel Müdürlüğü

Adres: Hacı Bayram Mah., Agah Efendi Cad. No:12/1, Altındağ / Ankara

/ Tel: 0312 507 04 00 / 01

Fax: 0312 223 60 07

E-posta: cte@adalet.gov.tr

Web: <https://cte.adalet.gov.tr>

Barolar

Adres: Her il ve ilçede Bulunur.

/ E-posta: Başvurular doğrudan yapılmalıdır.

Cezaevi İnfaz Hakimlikleri

Adres: Her il ve ilçedeki Adliye Saraylarında yer alır.

/ E-posta: Başvurular doğrudan yapılmalıdır.